

Emilie Pine: Tästä on vaikea puhua

[AM/30 ADMIN](#)

Muistiinpanoja naiseudesta – MIRVA KARKINEN (4.6.2020)

Emilie Pinen autofiktiivinen esseekokoelma *Tästä on vaikea puhua* (2020) on feministinen kuvaus naisiin kohdistuvista odotuksista ja sukupuolittuneista ongelmista. Teos käsittelee aiheita, jotka ovat yhteiskunnallisesti kiistelyjä tai jopa vaiettuja. Päähenkilö varttuu konservatiivisessa Irlannissa, jossa avioero on laitonta vielä vuoteen 1997 asti. Lakiin kirjattujen rajoitteiden lisäksi kertojan päätöksiä säätelevät julkiset asenteet, lähipiirin odotukset sekä erilaiset sisäpiirit, kuten ahdasmielinen yliopistomaailma. *Tästä on vaikea puhua* on kertomus naiseksi kasvamisesta rajoitteiden ja kohtuuttomien odotusten maailmassa, jossa ihmisellä ei aina ole oikeutta edes omaan kehoonsa.

Teoksen essee on jaoteltu kuuteen lukuun. Jokainen näistä luvuista on Pinen omakohtainen kertomus naiseuteen liittyvistä ongelmista. Vaikeudet kumpuavat ympäröivästä yhteiskunnasta, johon on pinttynyt ahdas ja vanhoillinen kuva naisesta. Kertojan maailmassa naiset ovat joko synnytyskoneita, jonkun vaimoja,

söpöjä koristeita tai miehen nautinnon mahdollistajia. Teoksen miljöö ei kuitenkaan ole fiktiivinen, vaan todellinen kuvaus Irlannista viime vuosikymmeninä. Romaani tuo esille naiseuden ongelmia aina ihokarvojen ajelusta ihmisoikeuksien laiminlyöntiin.

Romaanin alkuperäinen nimi "Notes to self" viittaa henkilökohtaisiin muistiinpanoihin. Pinen teos onkin esseekokoelma, joka paljastaa kirjoittajastaan myös epämiellyttäviä puolia. Ahdasmielisessä yhteiskunnassa kasvanut nainen ei aina osaa itsekään antaa arvoa itselleen saatika muille. Teoksen merkittävyys rakentuukin juuri siitä, ettei Pine esitä itseään täydellisenä tai kaunisteltuna versiona. Hänen kertojansa on ajoittain huonotapainen ja itsekäs nainen, jolla on vaikeuksia täyttää yhteiskunnalliset odotukset. Kirja on rehellisen inhimillinen kertomus siitä, miten ympäristön asenteet siirtyvät yhteiskunnasta yksilöön. Teoksessa on useita kohtia, joissa kertoja myös myöntää aiheiden olevan vaikeita: narratiivi pitää taukoja, pyytää miettimisaikaa ja kuvailee kirjoittamiseen liittyviä ongelmia. Teos tuntuukin hyvin henkilökohtaiselta muistioltta, joka on täynnä kirjoittajan omaa inhimillistä epäröintiä.

Vaikka siirtymät aiheesta ja luvusta toiseen ovatkin ajoittain jyrkkiä, kerronta pysyy eheänä ja kiinnostavana. Pine kuljettaa lukijaa halki isän alkoholismin, vanhempien vaikean avioliiton, lapsettomuuden sekä turvattomien nuoruusvuosien. Vaikka nykyaikaisen lukijan on vaikea samastua esimerkiksi irlannin aborttikieltoon, ymmärrettävän ja helpostilähestyttävän kerronnan ansiosta lukijan on mahdollista tuntea aitoa empatiaa. Pine käyttää sanastoa ja ajatuksia, jotka ovat vähintäänkin useimmille naisille tuttuja:

"Vaikka en ajattele mitään muuta kuin keskenmenoja ja tunnen menettäväni järkeni, en puhu asiasta. En edes jaksa puhua siitä. Aihe on liian arka, ja se on liian vaikea, ja se on liian häpeällinen. Ja sitä paitsi, koska kukaan ei ole ikinä puhunut tai edes maininnut keskenmenoistaan minulle, uskon että minunkin kuuluu vaieta (Pine 2020, 66)."

Vaikenemisen kulttuuri kulkee punaisena lankana teoksen luvusta toiseen. Kertoja pysyy hiljaa kivuliaista kuukautisista, menetetyistä lapsesta, työpaikkakiusaamisesta ja monesta muusta asiasta:

"Olen harrastanut suojaamatonta seksiä, koska en ole yksinkertaisesti saanut sanottua ääneen kondomi-sanaa. Olen pysynyt vaiti papa-testissä ja yrittänyt olla välittämättä kivusta, joka väärin ohjattu tähytys on aiheuttanut. Yhtä vaiti, antamatta itselleni lupaa huutaa ääneen, olen ollut kohtuni tuskallisen ultraäänen aikana, ikään kuin hiljaisuuteni voisi parantaa testituloksia (Pine 2020, 132)."

Naisten vaikeneminen on seurausta vuosisatoja jatkuneesta, sukupolvelta toiselle siirtyneestä naiseuteen liittyvästä häpeästä. Irlannin vuoteen 2018 asti jatkunut aborttikielto on jäänteitä naissukupuoleen jo vuosikausia kohdistuneista odotuksista, joissa nainen nähdään vain äitinä. Mikäli nainen ei esimerkiksi biologisista syistä tai omasta tahdostaan johtuen hanki lapsia, häntä saatetaan vielä nykypäivänäkin pitää epäonnistuneena poikkeusyksilönä.

Pinen teos osoittaa raadollisesti häpeän, joka näennäiseen epäonnistumiseen liittyy. Sama häpeä saa naiset vaikenemaan jokakuukautisesta verenvuodosta, karvojen ajelemisesta ja omista tuntemuksistaan. Romaani on avoimuudessaan osa feminististä liikettä, jonka tarkoitus on tuoda esille vaietut puheenaiheet ja purkaa naiseuteen liittyviä vanhoillisia odotuksia.

Kirjan suomennos *Tästä on vaikea puhua* palvelee hyvin teoksen sisältöä. Vaikka Pinen osoittamat ongelmat ovat kaikkialla tunnettuja ja monesti myös tunnustettuja, niistä on helpompi vaieta. Vuosisatoja, ehkä -tuhansiakin, rakentuneiden käsitysten murtaminen on pelottavaa ja vaatii uskallusta. Myös kertoja tunnustaa tämän:

“Minua pelottaa olla nainen, joka aiheuttaa häiriötä. Tai nainen, joka ei aiheuta häiriötä tarpeeksi. Minua pelottaa. Mutta teen sen silti (Pine 2020, 204-205).”

Emilie Pinen feministinen *Tästä on vaikea puhua* -esseekokoelma on teos, joka tarkkanäköisesti ja jopa kipeän omakohtaisesti alleviivaa länsimaisessakin yhteisössä piilevää seksismiä, misogyniaa ja sukupuolisovinismia. Kirja on sisällöltään niin henkilökohtainen, että se voisi yhtä hyvin olla kirjailijan yksityinen muistikirja. Julkaisemalla omia kokemuksiaan, ajatuksiaan ja tunteitaan Pine kuitenkin tarjoaa tarttumapinnan ja äänen kaikille, jotka ovat kokeneet jotakin vastaavaa. Sillä vaikka Irlannin konservatiivinen aborttilaki saatiin vihdoinkin kumottua, vain 165 valtion 4000:sta yleislääkäristä on ilmoittanut olevansa valmis tarjoamaan aborttipalveluja. Käytännössä tämä tarkoittaa, ettei kaikille apua tarvitseville naisille ole vieläkaan tarjolla turvallista raskaudenkeskeytystä. Eikä aborttioikeus ole suinkaan ainoa asia, josta ihmiset vielä tänä päivänäkin pysyvät hiljaa. Enää ei kuitenkaan ole perusteltua vaieta – vaikka aiheista onkin vaikea puhua.

Emilie Pine, *Tästä on vaikea puhua* (“Notes to self”, 2018). suom. Karoliina Timonen, Atena Kustannus Oy, 2020.

Mirva Karkinen on helsinkiläinen kirjallisuuden opiskelija Jyväskylän yliopistosta.